

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
ผู้เขียน	นางสาวณัฐมน ราชรักษ์
สาขาวิชา	การจัดการการบริการและการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในแผนพัฒนาสามปีตั้งแต่ พ.ศ. 2549-2551 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล (2) ประเมินระดับความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการวางแผนและการจัดการ (3) ประเมินระดับความสำคัญของการจัดสรรผลประโยชน์สู่ชุมชนจากการดำเนินงานที่ระบุในแผนพัฒนา (4) เสนอแนะกรณีชี้วัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามชาวบ้านจำนวน 399 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 9,274 คน อีกทั้งได้สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลจำนวน 10 คน จากผู้บริหารทั้งหมด 14 คน

ผลการศึกษาแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลพบว่าการจัดสรรงบประมาณไปในเรื่องการลงทุนด้านการก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่

ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วยกิจกรรมด้านการวางแผน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นกิจกรรมการนำแผนออกสู่การปฏิบัติงานซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาในระดับที่สูง ดังนั้นชาวบ้านจึงขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และที่มากกว่าไปกว่านั้นชาวบ้านคิดว่าการศึกษาในระดับนี้เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพทางการเกษตรและประมงของเขา

การศึกษาพบว่า การแบ่งปันผลประโยชน์สู่ชาวบ้านจากเจ็ดยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาสามปี คือยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน, คุณภาพชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน, การศึกษา, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว, เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ซึ่งระดับนี้สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมที่ดำเนิน

การตามแผนพัฒนาสามปีไม่ครอบคลุมความต้องการของชาวบ้าน และบ่งชี้ถึงวัฒนธรรมไทยที่ว่าชาวบ้านไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่พวกเขาไม่เห็นด้วย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเพราะแผนพัฒนานั้นยังไม่ตอบสนองความต้องการของชาวบ้าน ดังนั้นระดับที่สามารถยอมรับได้ว่าการพัฒนาเป็น ไปอย่างยั่งยืนนั้นน่าจะสะท้อนตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป

จากผลการศึกษาแผนพัฒนาสามปี สรุปได้ว่าอบต.เชิงทะเลไม่บรรลุผลการวางแผนและการจัดการตามแนวทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในความเห็นของชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะจากผลศึกษามีดังนี้ อบต.เชิงทะเล ควรให้อำนาจและส่งเสริมชาวบ้านในกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการมากกว่านี้ เพื่อให้ชาวบ้านได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันควรจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเน้นในเรื่องคุณภาพของการศึกษาและกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่นการฝึกฝนอาชีพให้กับเยาวชนและชาวบ้าน โดยร่วมมือกับภาครัฐกิจท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อรองรับกับความต้องการและการขยายตัวของการท่องเที่ยวในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่าการวางแผนและการจัดการของอบต.เชิงทะเลไม่บรรลุผลการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นอบต.เชิงทะเลควรรับเอาแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ในแผนพัฒนาเพราะแนวคิดและทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้มีการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและมีความเสมอภาค

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล กระบวนการมีส่วนร่วมและการจัดสรรผลประโยชน์จากการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to analyze planning and management of Tambon Cherngtalay Local Administration Organization (CTLAO) on “Three Year Development Plan” (2006-2008). (2) to evaluate the important level of community participation in planning and management. (3) to evaluate the important level of benefits received from the development plan to the local community. (4) to create indicators for sustainable tourism development for CTLAO.

The target population of this study were local authorities and local residents in Tambon Cherngtalay LAO. 399 sets of questionnaire from the total population of 9,274 were distributed to respondents who were at least 20 years old. In-depth interviews with 10 executives selected from the population of 14 executives of Tambon Cherngtalay LAO.

The results of the study of planning and management of sustainable tourism at Tambon Cherngtalay LAO for the “Three Year Development Plan” (2006-2008) showed that the budget was allocated to investment and operation activities. However, about 50% of the budget was spent on construction works.

Participation activities were comprised of 5 stages: planning, decision-making, problem solving, implementation and evaluation. The opinion of local residents of the level of participation in the activities in planning and management of sustainable tourism in Tambon Cherngtalay were found to be at a less than average, except for participation in the implementation activities which were at an “Average level”. Most activities in planning and management were at low level, those could be most of local residents had low education level. Therefore, they had not enough opportunity to participate. It must be local residents thought that this level of education was adequate to their occupation (agriculture and fishery). The study found that the distribution of benefits to local residents from seven strategies in the three year development plan, infrastructure, enhancement of the quality of life, cultural and local wisdom, education, natural resources and environmental, economy and tourism, and information technology development strategies were at an “Average level”. Hence, the development strategies

were not covering the requirements of local residents. The opinion of “Average level” mostly reflected of the Thai culture that they don’t want to express directly to what they do not agree. We can assume that sustainable development was not achieved because the development plan or project did not meet the overall needs of local residents. The acceptance level of the benefits should be at least at “More Level”. As it suggests that the development plans are acceptable.

Therefore, the study concluded that the three year development plan of Tambon Cherngtalay LAO was not achieved sustainable tourism development in the opinions of local residents.

Recommendations from this study are Tambon Cherngtalay LAO (CTLAO) should empower their local residents to play more active roles in the process of planning and management of LAO development plans to increase the local residents’ ability to get a fair share of benefits from tourism. Meanwhile, CTLAO should allocate more of the budget for education development, emphasizing on education efficiency more than hardware or construction development. Furthermore, CTLAO should collaborate with the hospitality industry to train students and local residents to fulfill the needs of the hospitality industry skill requirement. Since Tambon Cherngtalay LAO did not success in planning and management for sustainable tourism development, CTLAO should adopt His Majesty the King Bhumibol Adulyadej concept of “Sufficiency Economy” to the LAO development plan because his tenets of sufficiency economy are the same as sustainable development. Furthermore, it is better to use our own ideology to equalize and strengthen the community sustainability.

Key words: Sustainable tourism development, Tambon Cherngtalay Local Administration Organization, participation and benefits gained in tourism planning and management